

ทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริต
ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย *

THE TEACHING SKILLS TO STRENGTHEN ANTI-CORRUPTION VALUES
AMONG MONKS TEACHING MORALITY AT MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY, SIRINDHORNRAJAVIDYALAYA CAMPUS

บานชื่น นักการเรือน¹, พระมหาธนภัทร อภิชาโน², ไชยถนอม ทหาระสาย³ และ พระมหาวีระชาติ โปธา⁴

Banchuen Nakkanrian¹, Phramaha Thanaphat Aphijano², Chaithanom Harasai³
and Phramaha Weerachat Potha⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

¹⁻⁴Mahamakut Buddhist University, Sirindhornrajavidyalaya Campus, Thailand

Corresponding Author's Email: banchuennakkanrian@gmail.com

วันที่รับบทความ : 10 ธันวาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 23 ธันวาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 25 ธันวาคม 2568

Received 10 December 2025; Revised 23 December 2025; Accepted 25 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการด้านทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในสังกัดสำนักงานพระสอนศีลธรรมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จำนวน 250 รูป กลุ่มตัวอย่าง

Citation:

* บานชื่น นักการเรือน, พระมหาธนภัทร อภิชาโน, ไชยถนอม ทหาระสาย และ พระมหาวีระชาติ โปธา. (2569). ทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 4(1), 174-188.

Banchuen Nakkanrian, Phramaha Thanaphat Aphijano, Chaithanom Harasai and Phramaha Weerachat Potha. (2026). The Teaching Skills To Strengthen Anti-Corruption Values Among Monks Teaching Morality At Mahamakut Buddhist University, Sirindhornrajavidyalaya Campus.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(1), 174-188.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

จำนวน 154 รูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของ Yamane (1967) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พระสอนศีลธรรมที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 41 ปีขึ้นไป พรรษา 3-10 พรรษา ประสบการณ์สอน 6-10 ปี และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัญหาและความต้องการด้านทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแนวคิดการต่อต้านการทุจริต ด้านความต้องการของพระสอนศีลธรรม และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านทักษะและความรู้ในทางดิจิทัล และด้านปัญหาของการเรียนการสอน

จากผลวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ คือ “โมเดลพัฒนาพระสอนศีลธรรม: สร้างเยาวชนไทยไร้ทุจริต มีองค์ประกอบ 4 ด้าน 1 กลไก ดังนี้ 1) การบูรณาการหลักธรรมต่อต้านทุจริต 2) ทักษะการสอนเชิงคุณธรรม 3) สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการสอน และ 4) การจัดการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียน กลไกสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย โรงเรียน และชุมชน โมเดลนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพระสอนศีลธรรมให้มีความพร้อมในการปลูกฝังจิตสำนึกการต่อต้านทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ทักษะการสอน, การต่อต้านทุจริต, เสริมสร้าง, ค่านิยม, พระสอนศีลธรรม

Abstract

The objective of this research article is to examine the problems and needs related to teaching skills for promoting anti-corruption values among Buddhist moral education monks in schools. This study employed a quantitative research methodology. The population consisted of 250 Buddhist moral education monks under the Office of Buddhist Moral Education, Mahamakut Buddhist University, Sirindhornrajavidyalaya Campus. A total of 154 monks were selected as the sample, using Yamane's (1967) sampling formula. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings revealed that most respondents were aged 41 years and above, had 3–10 years of monkhood, possessed 6–10 years of teaching experience, and held a bachelor's degree. Overall, the problems and needs regarding teaching skills for promoting anti-corruption values among Buddhist moral education monks in schools were at a high level across all four dimensions. When examined individually, two dimensions were rated at a high level: (1) understanding of Buddhist principles and anti-corruption concepts, and (2) monks' needs. Two dimensions were rated at a moderate level: (1) digital literacy, and (2) problems in teaching and learning.

This study synthesizes a new body of knowledge titled A Development Model for Buddhist Moral Instructors: Building Integrity-Driven Thai Youth. The model consists of four components (1) Dhamma–Integrity Integration, (2) Moral Pedagogy Skills, (3) Digital Literacy for Teaching, and (4) Classroom & Problem Management, supported by mechanisms involving universities, schools, and communities. The model provides a framework for preparing Buddhist moral instructors to effectively instill anti-corruption awareness in children and youth.

Keywords: teaching skills, anti-corruption, promotion, values, Buddhist teachings.

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีบทบาทหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างสังคมแห่งปัญญาและคุณธรรมผ่านการศึกษา วิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็น “พระสอนศีลธรรม” โดยการส่ง “พระสอนศีลธรรม” ไปปฏิบัติหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมผ่านกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเรียกว่า “พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” โดยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยมีพระสอนศีลธรรมอยู่ในสังกัดจำนวน 250 รูป กระจายตัวในจังหวัดภาคกลาง ทำหน้าที่ปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชน โดยมีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม เป็นหน่วยงานสังกัดรับผิดชอบในการดูแลส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะให้กับ “พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” เพื่อเป็น

ผู้มี “วิชาและจรรยา” กล่าวคือ “มีความรู้และมีอจริยวัตรที่เหมาะสม” เพื่อจะไปทำหน้าที่สอนและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนในโรงเรียนอย่างเต็มศักยภาพและเกิดประสิทธิผลในการสอนโดยความร่วมมือของชุมชนเข้ามาเป็นภาคีในการสร้างระบบนิเวศน์นวัตกรรม

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นอาชญากรรม (Crime) อย่างหนึ่ง เป็นเหมือนปัญหาหลักของคนในชาติที่กลายเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกคนทุกภาคส่วนต้องร่วมกันรับผิดชอบไม่ยิ่งดูตายให้ถือเสมือนเป็นความเสียหายของรัฐและของเราเอง การทุจริตคอร์รัปชันและการประพฤติมิชอบมีความชุกและสภาพปัญหาที่มีความรุนแรงมาก มีอยู่ในทุกวงการทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ กระทั่งวงการพระพุทธศาสนาเองก็มีความหม่อมองปรากฏให้เห็นทางสื่อต่าง ๆ เช่น คดีกรณีเงินทอนวัด จากงานวิจัยพบว่า สาเหตุการทุจริตเกิดขึ้นในวงการพระพุทธศาสนาเป็นการทุจริตแบบระบบอุปถัมภ์และความสมประโยชน์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทุจริต คือ ความต้องการทางเศรษฐกิจ ตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวย และมีช่องโอกาส กระบวนการขั้นตอนดำเนินการทุจริตในวงการพระพุทธศาสนาพบว่ามาจากความบกพร่องในทางปฏิบัติของระเบียบที่เกี่ยวข้อง ของระบบควบคุมงาน ความบกพร่องของการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่างๆ ความบกพร่องของการตรวจสอบเงิน และวัดโดยส่วนมากยังไม่มีโครงสร้างในการบริหารการเงินของวัดไว้อย่างเป็นระบบ (Machado & Gartner, 2018; Saluja Et Al., 2022)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการบ่มเพาะคุณค่าทางจริยธรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตในเด็กและเยาวชนจึงมีความสำคัญยิ่งที่ถือเป็นภาระธุระทางพระพุทธศาสนาของ “พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” ได้ทำหน้าที่สอนและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนด้วยความเข้มแข็งและเสียสละ โดยส่วนใหญ่มีอายุและพรรษาที่แตกต่างหลากหลาย มีอายุระหว่าง 20-72 ปี มีระดับการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 68.20 และมีการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นเอกร้อยละ 85.30 (Thong & Namseethan, 2021) มีหน้าที่และบทบาทด้านให้บริการวิชาการแก่สังคมมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดผู้เป็นครูพระสอนศีลธรรม ทำหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เยาวชน และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี เน้นทักษะการปฏิบัติบูรณาการพระพุทธศาสนาเข้าศิลปวัฒนธรรมประเพณี ศาสนพิธี สู่บ้าน วัด โรงเรียน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (จิรทัศน์ เนิธิบุตร และคณะ, 2564)

ทั้งนี้ พบว่า บทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีนัยยะต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กและเยาวชนได้ (Chladek, 2018) ปัญหาอุปสรรคพื้นฐานตามหน้าที่และบทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน คือ ด้านการศึกษาหลักสูตรยังไม่เข้าใจหลักสูตรที่อบรม ด้านการสอนขาดความรู้เทคนิควิธีการสอน การเขียนแผนการสอน สื่อการสอนไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ขาดการพัฒนาผลิตสื่อการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน (Thong & Namseethan, 2021) ด้านการสอนขาดความรู้เทคนิควิธีการสอนและขาดการผลิตสื่อการสอนดิจิทัล และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน (จิรทัศน์ เนธิบุตร และคณะ, 2564)

นอกจากนี้ ยังพบการเรียนรู้การสอนในระยะการเกิดโรคระบาด Covid-19 ยิ่งส่งผลกระทบต่อพันธกิจการเรียนรู้การสอน เนื่องจากว่า “พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” ส่วนใหญ่ไม่อาจปฏิบัติงานสอนได้ ไม่สามารถปฏิบัติกิจพระศาสนาไปสอนศีลธรรมในโรงเรียน ต้องสอนในระบบออนไลน์แทน พบปัญหา “ครูพระสอนศีลธรรม” เหล่านี้ประสบปัญหาการสอนในออนไลน์ ขาดเครื่องมือ ขาดทักษะด้านการสอนออนไลน์ บางรูปมีความรู้ทางเทคโนโลยี (Technology Literacy) แต่ขาดเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูพระ ครูในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และขาดชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมที่เพียงพอ การสอนศีลธรรมที่ผ่านมาเป็นการสอนที่เด็กนักเรียนและจำเป็นต้องมีภาคีหุ้นส่วนเพื่อเป็นกลไกการพัฒนาที่เข้มแข็ง โดยอาจมีบ้าน วัด โรงเรียน ร่วมมือกันในการให้ความรู้แก่วัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม และปลูกฝังให้วัยรุ่นตระหนักในการทำความดีอย่างต่อเนื่อง (Chladek, 2018)

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในโรงเรียนของพระสอนศีลธรรมขาดความรู้ความสามารถในรูปแบบการสอน ขาดแคลนสื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ไม่มีความเข้าใจหลักสูตรและเนื้อหาอย่างเพียงพอ ขาดเทคนิควิธีการสอน ขาดจิตวิทยาในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านการวัดการประเมินผล และขาดขวัญกำลังใจ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในภาคชุมชน (พระมหาวิไลศักดิ์ หงษ์ศรี, 2558)

กระบวนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนเพื่อสร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างค่านิยมการไม่ทนต่อทุจริตและคอร์รัปชันจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเองก็มีบทบาทสำคัญที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมรับผิดชอบต่อการต่อต้านทุจริตด้วย โดยปกติต้องใช้ความร่วมมือระหว่างทางโรงเรียนกับพ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียน ตลอดจนจนถึงองค์กรทางศาสนา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการเป็นคนดีได้อย่างสมบูรณ์ มิเช่นนั้นเด็กและเยาวชนอาจกลายเป็น

ปัญหาสังคม ฉะนั้นจะเห็นว่าโรงเรียนมีความสำคัญในการบริหารจัดการ ผู้ที่มีส่วนสำคัญประกอบด้วยผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรทางศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสำคัญ (Handayani, 2022)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ซึ่งมีพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสังกัดจำนวน 250 รูป ตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าพระสอนศีลธรรมที่อยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จะเป็นแกนนำสำคัญในการเสริมสร้างจิตสำนึกการต่อต้านทุจริตทั้งในวงการพระพุทธศาสนาเอง และยังเป็นกลไกสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างจิตสำนึกการต่อต้านทุจริตให้แก่เด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการด้านทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีที่ได้รับความนิยมและมักถูกนำมาใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาการทุจริต คือ ทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริต (Fraud Triangle Theory) ทฤษฎีที่ได้รับความนิยมและมักถูกนำมาใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาการทุจริต คือ ทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริต (Fraud Triangle Theory) ของ Cressey (1953) ซึ่งอธิบายว่าการทุจริตมีโอกาสเกิดขึ้นสูงเมื่อมีปัจจัยเสี่ยง 3 ประการ ดังนี้

1. แรงจูงใจหรือแรงกดดัน (Incentive or Pressure) คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำทุจริตโดยแรงจูงใจอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาด้านการเงิน ครอบครัวยากลำบาก เป็นต้น

2. โอกาส (Opportunity) คือ ช่องทางในการกระทำทุจริต โอกาสอาจเกิดจากการควบคุมภายในที่ไม่เพียงพอ การตรวจสอบที่ไม่ครอบคลุม การละเลยในหน้าที่การบริหารงาน หรือการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบ เป็นต้น

3. การหาเหตุผลแก่ตัว (Rationalization) คือ การหาข้ออ้างในการกระทำทุจริตของตนเอง เพื่อให้รู้สึกว่าการที่ตัวเองทำลงไปนั้นคุ้มค่า และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทั่วไปในสังคม

งานวิจัยสมัยใหม่ได้พัฒนาและทดสอบทฤษฎีนี้ในบริบทต่าง ๆ โดย Machado และ Gartner (2018) ได้ทำการศึกษาเชิงประจักษ์ในสถาบันการเงินของบราซิล พบว่าทฤษฎีของ Cressey ยังคงมีความเกี่ยวข้องและสามารถอธิบายพฤติกรรมการทุจริตในองค์กรได้ นอกจากนี้ Saluja และคณะ (2022) ได้ทำการทบทวนทฤษฎีการทุจริตและเสนอแนวทางการพัฒนาด้วยแบบจำลองความซื่อสัตย์สุจริต (integrity model) เพื่อป้องกันการทุจริตในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต แนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกที่มั่งใจสุจริต เช่น การส่งเสริมนำเอาแนวคิดศีล 5 มาประยุกต์เป็นกิจกรรม “ธนาคารออมศีล” เพื่อประยุกต์ใช้ในเด็กและเยาวชน โดยหลักการมีประเด็นสำคัญดังนี้ การเรียนรู้คุณธรรมผ่านรูปแบบ “ธนาคารศีล” เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งวิธีการเรียนที่เน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กเกิดความเข้าใจจากภายในก่อนด้วยการเน้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการปฏิบัติจริง ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งมี 4 ภาคี (โรงเรียน วัด ท้องถิ่น ผู้ปกครอง) ทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสำนึกความเป็นเจ้าของในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเชิงบวกตามหลักการทางศาสนาที่มีธนาคารศีลเป็นเครื่องมือ โดยใช้กระบวนการปลูกฝังการเรียนรู้ศีล 5 สู่อุปนิสัยปฏิบัติจริง

กระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ให้นักเรียนได้กำหนดตัวชี้วัดด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจต่อบริบทของศีล 5 จากภายในองค์กรประกอบย่อยของศีลแต่ละข้อจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจจากภายในเสียก่อนแล้วปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นอุปนิสัย (Handayani, 2022; Tyananda et al., 2025)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในสังกัดสำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จำนวน 250 รูป (สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 154 รูป ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณตามสูตรของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกเอาเฉพาะพระสอนศีลธรรมในสำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแนวความคิดต่อต้านการทุจริต 2) ด้านความต้องการของพระสอนศีลธรรม 3) ด้านทักษะและความรู้ในทางดิจิทัล (digital literacy) 4) ด้านปัญหาของการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) (นิภา เมธาวีชัย, 2543)

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง ทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า พระสอนศีลธรรมที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 41 ปีขึ้นไป พรรษา 3-10 พรรษา ประสบการณ์สอน 6-10 ปี และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. ปัญหาและความต้องการด้านทักษะการสอน ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการด้านทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ระดับมาก (2 ด้าน) ได้แก่ 1) ด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแนวความคิดต่อต้านการทุจริต 2) ด้านความต้องการของพระสอนศีลธรรม และระดับปานกลาง (2 ด้าน) ได้แก่ 1) ด้านทักษะและความรู้ในทางดิจิทัล (digital literacy) 2) ด้านปัญหาของการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “ทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแนวความคิดต่อต้านการทุจริต ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก พระสอนศีลธรรมสามารถเชื่อมโยงหลักศีล 5 กับการสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตได้อย่างชัดเจน สามารถอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างหลักเบญจศีลและเบญจธรรมกับการต่อต้านการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมเรื่องหิริโอตตปปะในการสอนเพื่อต่อต้านการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thong และ Namseethan (2021) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าพระสอนศีลธรรมมีความสามารถในการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Chladek (2018) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมของเยาวชนในสถาบันพระพุทธศาสนาในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณค่าและจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชน

2. ด้านความต้องการของพระสอนศีลธรรม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก พระสอนศีลธรรมต้องการการสนับสนุนด้านสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเผยแพร่แนวความคิด

ต่อต้านทุจริต ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่แนวคิดการต่อต้านทุจริต และมีความยากลำบากในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมการต่อต้านทุจริต ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Pariama (2024) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบูรณาการความรู้ดิจิทัลในการศึกษาศาสนาคริสต์ พบว่าครูศาสนาต้องการการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำมาใช้ในการสอน และต้องการการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และสื่อการสอนที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Suryanti และ Ikawati (2025) ที่พบว่าการส่งเสริมการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมทางศาสนาผ่านการใช้ความรู้ดิจิทัลต้องการการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน ทั้งด้านเครื่องมือ การอบรม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

3. ด้านทักษะและความรู้ในทางดิจิทัล (Digital Literacy) ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง พระสอนศีลธรรมสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ (เช่น Facebook, YouTube) ในการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริตได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต ได้อย่างน่าสนใจ และสามารถใช้โปรแกรม Canva ในการออกแบบสื่อการสอนดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการต่อต้านทุจริตได้อย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Pariama (2024) ที่พบว่าครูศาสนาที่มีทักษะด้านดิจิทัลในระดับปานกลาง สามารถใช้เครื่องมือพื้นฐานได้ แต่ยังต้องการการพัฒนาทักษะขั้นสูงเพิ่มเติม และสอดคล้องกับการศึกษาของ Suryanti และ Ikawati (2025) ที่พบว่าการบูรณาการความรู้ดิจิทัลในการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมทางศาสนาต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการผลิตสื่อการสอนดิจิทัลที่มีคุณภาพและน่าสนใจ

4. ด้านปัญหาของการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการทุจริตทำให้ยากต่อการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปลูกฝังค่านิยมต่อต้านทุจริตเป็นเรื่องยาก ความยากลำบากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการต่อต้านทุจริต ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาวิไลศักดิ์ หงษ์ศรี (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนศีลธรรมที่เหมาะสมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่าพระสอนศีลธรรมประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในด้านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Handayani

(2022) ที่พบว่าการศึกษาต่อต้านทุจริตที่มีประสิทธิภาพต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและต้องสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “ทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” สามารถให้องค์ความรู้ในหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยการนำโมเดลพัฒนาพระสอนศีลธรรม สร้างเยาวชนไทยไร้ทุจริต ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก และ 1 กลไกสนับสนุน ดังนี้

องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน

1. การบูรณาการหลักธรรมกับแนวคิดการต่อต้านทุจริต (Dhamma-Integrity Integration) ได้แก่ การเชื่อมโยงหลักศีล 5 กับค่านิยมการต่อต้านทุจริต การประยุกต์ใช้หลักเบญจศีลและเบญจธรรมในการสอน และการใช้หลักทริโอดตบะเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังจิตสำนึก

2. ทักษะการสอนเชิงคุณธรรม (Moral Pedagogy Skills) ได้แก่ เทคนิควิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วม การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม

3. สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการสอน (Digital Literacy for Teaching) ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่แนวคิด การผลิตสื่อการสอนดิจิทัลที่น่าสนใจ และการจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การจัดการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียน (Classroom & Problem Management) ได้แก่ การจัดการความแตกต่างของผู้เรียน การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม

กลไกสนับสนุน (Supporting Mechanism) ได้แก่

1. การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดอบรมพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง การจัดหาสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างพระสอนศีลธรรม

2. การสนับสนุนจากโรงเรียน ได้แก่ การให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ และการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ และการเป็นแบบอย่างที่ดีในการต่อต้านทุจริต

ภาพที่ 1 โมเดลพัฒนาพระสอนศีลธรรม : สร้างเยาวชนไทยไร้ทุจริต

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” พบว่า พระสอนศีลธรรมมีความต้องการด้านทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตในระดับมากโดยเฉพาะในด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแนวคิดการต่อต้านการทุจริต และด้านความต้องการ ของพระสอนศีลธรรม ในขณะที่ด้านทักษะและความรู้ในทางดิจิทัลและด้านปัญหาของการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยนี้นำไปสู่การพัฒนา “โมเดลพัฒนาพระสอนศีลธรรม สร้างเยาวชนไทยไร้ทุจริต” ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ (1) การบูรณาการหลักสูตรกับแนวคิดการ

ต่อต้านทุจริต (2) ทักษะการสอนเชิงคุณธรรม (3) สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการสอน และ (4) การจัดการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียน พร้อมกลไกสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย โรงเรียน และชุมชน โมเดลนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพระสอนศีลธรรมให้มีความพร้อมในการปลูกฝังจิตสำนึกการต่อต้านทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ **1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์**

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรนำข้อมูลความต้องการด้านทักษะและความรู้ทางดิจิทัลที่อยู่ในระดับปานกลางไปวางแผนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น การอบรมการผลิตสื่อการสอนด้วยโปรแกรม Canva หรือเทคนิคการสอนออนไลน์ เพื่อยกระดับสมรรถนะของพระสอนศีลธรรม **1.2** ควรสนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์พื้นฐานในวัดศูนย์กลาง เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี **1.3** ควรส่งเสริมการใช้ “โมเดลพัฒนาพระสอนศีลธรรม สร้างเยาวชนไทยไร้ทุจริต” ที่ค้นพบจากการวิจัยนี้เป็นแนวทางมาตรฐานในการปฐมนิเทศหรือเตรียมความพร้อมพระสอนศีลธรรมก่อนลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง **1.4** ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างพระสอนศีลธรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดี (best practices) ในการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริต **1.5** ควรพัฒนาสื่อการสอนดิจิทัลและคู่มือการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านทุจริตที่มีคุณภาพและเผยแพร่ให้พระสอนศีลธรรมทุกรูปสามารถเข้าถึงได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป **2.1** ควรทำการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) เพื่อทดสอบประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมทักษะดิจิทัลสำหรับพระสอนศีลธรรมที่พัฒนาขึ้นตาม “โมเดลพัฒนาพระสอนศีลธรรม สร้างเยาวชนไทยไร้ทุจริต” **2.2** ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปลูกฝังค่านิยมการต่อต้านการทุจริตของนักเรียนในบริบทสังคมที่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมกับแต่ละบริบท **2.3** ควรมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (active learning) ที่บูรณาการหลักธรรมกับการต่อต้านการทุจริตที่เหมาะสมกับเยาวชนแต่ละช่วงวัย **2.4** ควรศึกษาผลกระทบระยะยาวของการสอนศีลธรรมโดยพระสอนศีลธรรมต่อพฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับการทุจริตของนักเรียนเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ **2.5** ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาพระสอนศีลธรรมในมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาต่าง ๆ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (best practices) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

เอกสารอ้างอิง

- จิรทัศน์ เนธิบุตร, พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร และ อุเทน ลาพิงค์. (2564). บทบาทครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 6(2), 1–15.
- นิภา เมธาวีชัย. (2543). วิทยาการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- พระมหาวิไลศักดิ์ หงษ์ศรี. (2558). รูปแบบการเรียนการสอนศีลธรรมที่เหมาะสมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. SNRU Journal of Science and Technology, 7(2), 25–32.
- สำนักงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย. (2567). บัญชีรายชื่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย. (1 มีนาคม 2568).
- Chladek, M. R. (2018). Constructing “the middle”: The socialization of monastic youth in Buddhist Northern Thailand. *Ethos*, 46(2), 226–248.
- Cressey, D. R. (1953). *Other people's money: A study in the social psychology of embezzlement*. Free Press.
- Handayani, T. W. (2022). The effectiveness of enculturation-based anti-corruption education in shaping students' character integrity. *Journal Civic Hukum*, 6(2), 139–151.
- Machado, M. R. R., & Gartner, I. R. (2018). The Cressey hypothesis (1953) and an investigation into the occurrence of corporate fraud: An empirical analysis conducted in Brazilian banking institutions. *Revista Contabilidade & Finanças*, 29(76), 60–81.
- Parinama, L. S. (2024). Integrating digital literacy in Christian religious education: A study of students in Politeknik Negeri Ambon. *International Education Trend Issue*, 2(2), 350–364.

- Saluja, S., Aggarwal, A., & Mittal, A. (2022). Understanding the fraud theories and advancing with integrity model. *Journal of Financial Crime*, 29(3), 1022–1042.
- Suryanti, E. W., & Ikawati, A. (2025). Fostering religious character education through the implementation of digital literacy culture. *Al-Ishlah: Journal Pendidikan*, 17(1), 123–134.
- Thong, W., & Namseethan, S. (2021). การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น [A study of integrated Buddhist learning management model by moral teaching monks in Khon Kaen province schools]. *Journal of Buddhist Education Research*, 12(3), 45–62.
- Tyananda, B. A., Prayoga, R. D., Ester, T., Kusuma, M. S. A., & Puspitasari, W. D. (2025). Pendidikan antikorupsi sebagai upaya membangun generasi berintegritas [Anti-corruption education as an effort to build a generation of integrity]. *Journal Pendidikan Kewarganegaraan Indonesia*, 2(1), 78–87.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper and Row.